

Egy év szolidaritás az európai kisebbségi közösségekért

2018. április 3-án lezárult a **Minority SafePack** európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtési szakasza. A Nemzetpolitikai Kutatóintézet folyamatosan figyelemmel kísérte a kezdeményezés útját, az Európai Unió Törvényszékének a kezdeményezés bejegyzéséről szóló döntésével [külön elemzésben foglalkozott](#). Az aláírásgyűjtés egy éves tapasztalatával lezárult egy fejezet, ám ezzel egyidejűleg a **Minority SafePack** új dimenzióba lép.

Mint arról már korábban is írtunk, a **Minority SafePack** elnevezésű polgári kezdeményezés (teljes nevén [Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe](#)) héttagú kezdeményező bizottságának tagjai között olyan kiemelkedő személyiségek vannak, mint *Hans Heinrich Hansen*, dániai német, a FUEEN volt elnöke (a kezdeményezők képviselője), *Kelemen Hunor*, romániai magyar, az RMDSZ elnöke (a kezdeményezők helyettes képviselője), *Luis Durnwalder*, dél-tiroli német, volt dél-tiroli kormányzó, *Karl-Heinz Lambertz*, belgiumi németajkú, Belgium német nyelvi közösségének volt miniszterelnöke, vagy *Anke Spoorendonk*, németországi dán, Schleswig-Holstein tartomány minisztere. A Minority SafePack hat területen – nyelvoktatás-művelődés, regionális politika, közképviselés, egyenlőség, média, regionális (tagállami) támogatás – összesen 11 konkrét szabályozási javaslatot tesz, megjelölve a megfelelő jogalapokat, valamint a javasolt jogszabály típusát. A kezdeményezés tehát valójában nem egy, hanem több jogalkotási javaslatot tartalmazó csomag, amely az EU intézményrendszerében már létező és szabályozott területekhez kapcsolja a kisebbségi jogokat. A kezdeményezést 2013. július 16-án iktatták az Európai Bizottságnál, amely azonban még abban az évben, szeptember 13-án elutasította a nyilvántartásba vételét. Ezt a döntést a kezdeményezők megtámadták az EU Törvényszékénél, mely 2017. február 3-án helyt adott a panasznak, ezt követően a Bizottság – két konkrét javaslat kivételével – nyilvántartásba vette a kezdeményezést. 2017. április 3-án indult el az aláírásgyűjtés folyamata, amelyhez az EU [szigorú szabályokat rendel](#): nem elegendő ugyanis az egymillió aláírás, ehhez az is szükséges, hogy minimum 7 tagállamban, tagállamonként lakosságarányosan megállapított kvótát kell teljesíteni.

A Minority SafePack kezdeményezés ennek a szakasznak a lezárásával 1.215.876 támogató aláírást tud felmutatni, amelyhez hozzáadódnak majd a zárónapon még kintlévő aláírási íven szereplők. Ez a szám egyrészt jelentősen meghaladja az elvárt egy milliót, de a kvótát teljesítő tagállamok száma is önmagáért beszél. A minimálisan elvárt hét tagország helyett ugyanis tizenegy országban sikerült a szükséges támogató aláírások összegyűjtése: Bulgáriában, Dániában, Spanyolországban, Horvátországban, Magyarországon, Romániában, Szlovákiában, Lettországon, Litvániában, Olaszországban és Szlovéniában is. Az aláírások valamivel több, mint 60%-a (közel 800.000) online felületen érkezett, a többi pedig papíron.

Bár az aláírások jelentős része a különböző országokban élő magyar közösségekből származik – ebből kiemelkedően Magyarországról és a romániai és felvidéki magyar közösségektől – a dél-tiroli német ajkú közösség, a katalánok, a dániai németek vagy a bulgáriai kisebbségi közösségek támogatása arányaiban legalább ugyanolyan jelentőséggel bír. Az első következtetés tehát az, hogy a **Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést teljes európai kisebbségi szolidaritás övezi**. Ez már azért is lényeges, mert bár a Magyarország határain kívül élő magyar közösség az egyik legnépesebb őshonos kisebbségi közösség Európában, sikerült felmutatni egy olyan európai összefogást, amelynek lényege az, hogy Madridtól Rigáig és Szófiától Koppenhágáig ugyanolyan fontos mindenki számára, hogy az Európai Uniónak foglalkoznia kell a területén élő őshonos nemzeti közösségek jogaival is. A támogató aláírások száma, illetve az, hogy nincs olyan EU-tagállam, ahonnan ne érkezett volna aláírás, azt mutatja, hogy ez egy olyan széles társadalmi igény, amelyet az Európai Unió nem hagyhat figyelmen kívül. És ezt csak megerősíti az a Franciaországból és Görögországból érkezett közel 15 ezer aláírás – két olyan országból, amely köztudottan nem ismeri el a nemzeti kisebbségeket.

A kezdeményezők nevében Vincze Lóránt, a FÜEN elnöke, valamint Kelemen Hunor és Hans Heinrich Hansen, a kezdeményezők képviselői kifejtették: a Minority SafePack kezdeményezés mostani sikere mögött az európai kisebbségi közösségek szolidaritása áll. Úgy értékelik, hogy amennyiben az Európában élő 50 milliós kisebbségi közösségek együtt élnének, akkor egy nagy EU-tagállamot tennének ki, amelyről az Európai Unió nem tehet úgy, hogy észre sem veszi. Hangsúlyozták: az őshonos kisebbségek rést ütöttek a falon, legyőzték a kishitúséget, és bebizonyították, hogy erős az a közösség, amely jogainak európai védelmet akar.

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Bár az elmúlt egy esztendő alatt sikerült széles körben megismertetni a polgári kezdeményezés lényegét, a szükséges aláírások begyűjtése még mindig csak szakaszgyőzelemnek minősül. Az európai őshonos kisebbségi közösségek megtettek mindent annak érdekében, hogy az Európai Unió figyelmét jogos elvárásaikra tereljék. A több tucat sikertelen vagy visszavont kezdeményezés mellett a Minority SafePack **ötödikként** bekerült azon előkelő európai polgári kezdeményezések közé, amelyeknek [sikerült összegyűjteniük](#) a szükséges számú aláírást. Ez azonban még nem vonja maga után automatikusan azt, hogy az Európai Bizottság jogalkotási eljárást is indít. Ezért aztán az európai kisebbségi közösségek további feladata lesz az, hogy a Bizottsággal folytatott tárgyalásokon, az Európai Parlamentben tartott meghallgatásokon meggyőzze az európai intézményeket, hogy a kezdeményezésben foglalt javaslatok konkrét jogszabályi formát öltsenek.

A következő három hónapos időszak az aláírások áttekintéséről, a tagállami hatóságok (legtöbb esetben belügyminisztériumok vagy választási hatóságok) igazolásának megszerzéséről szól. Ettől függetlenül azonban a labda átkerül az EU intézményeinek tételére, és a Bizottságon, a Parlamenten, illetve a Tanácson múlik majd, hogy lesz-e tényleges hajlandóság az őshonos kisebbségi közösségek egyes jogainak szabályozására. Itt azonban már nem elegendő az európai kisebbségek civil és társadalmi szolidaritása: jelentős hangsúlyt kapnak majd a tagállamok politikai érdekei. És ha figyelembe vesszük Franciaország és Görögország közismert álláspontját a kisebbségi kérdésben, illetve azt, hogy például Románia és Szlovákia a kezdeményezés nyilvántartásba vételéről szóló perbe annak ellenzőiként léptek be, akkor igen komoly ellenállásra, éles politikai vitára lehet majd számítani. A Bizottság könnyűszerrel megtehetné, hogy eleve semmilyen jogi lépést nem tesz a Minority SafePack kezdeményezésben foglaltak érvényesítése irányába, hiszen – értelmezése szerint – az Európai Unió szerződése valamint az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó szabályok nem kötelezik erre. Ahogy nem mutatkozott hajlandóság a Bizottság részéről már annak nyilvántartásba vételére sem. Viszont önmagában az a tény, hogy ennek ellenére közel 1,25 millió uniós polgár (többségükben őshonos kisebbségi közösséghez tartozók) a kisebbségi identitás és közösségi jogok védelmében egy sikeres kezdeményezést tett le az asztalra, igen nehéz helyzetbe hozná a Bizottságot, amennyiben az eddigi gyakorlata szerint továbbra is megkerülné a kérdés rendezését.